

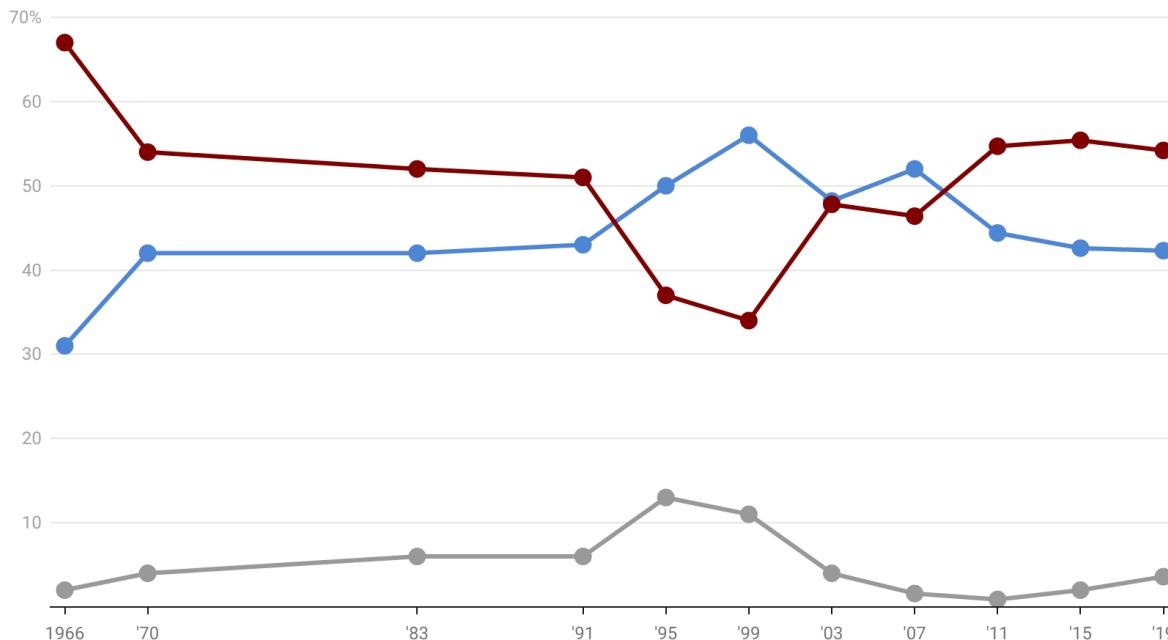
Puolue vai ehdokas? Muutokset äänestäjien prioriteeteissa 1966–2019 | Parti eller kandidat? Förändringar i väljarnas prioritet 1966–2019

Suomalaisessa vaalijärjestelmässä äänestäjän ehdokas- ja puoluevalinta ovat kytköksissä toisiinsa. Äänestäjä valitsee yksittäisen ehdokkaan, mutta jokainen ääni hyödyttää myös ehdokkaan edustamaa puoluetta. Suomalaisten äänestäjien näkemys siitä, vaikuttaako puolue vai ehdokas enemmän eduskuntavaalien äänestyspäätökseen, on vaihdellut ajan mittaan.

I det finländska valsystemet är kandidat- och partival sammanflätade. Varje finländare röstar formellt på en enskild kandidat, men varje preferensröst räknas som en röst för partilistan som kandidaten tillhör. Det har emellertid varierat över tid huruvida parti eller kandidat är viktigare för finländarnas röstningsbeslut i riksdagsval.

Kumpi oli sinulle tärkeämpi äänestäessäsi, puolue vai ehdokas? Vad var viktigare för dig då du röstade, partiet eller kandidaten?

— Puolue tärkeämpi | Parti viktigare — Ehdokas tärkeämpi | Kandidat viktigare — Ei osaa sanoa | Kan inte säga

Aineistot/Data: FSD1011; FSD2276; FSD1088; FSD1054; FSD2274; FSD1260; FSD2269; FSD2653; FSD3067; FSD3467; Pesonen, Pertti. 1967. The timing of the vote decision. Tampereen yliopiston politiikan tutkimuksen laitoksen tutkimuksia No 2. Tampereen yliopisto; Suhonen, Pertti. 1974. Äänestäjien valinnat kunnallisvaaleissa 1972. Oy Yleisradio Ab, PTS-elin, sarja B, No 7. YLE.

Vuoden 1966 eduskuntavaalien aikaan tehdystä kyselytutkimuksessa lähes 70 prosenttia vastaajista katsoi puolueen olevan ehdokasta tärkeämpi äänestyspäätöksensä kannalta. Kyseiset vaalit käytiin joukkopuolueiden kukoistuksen aikana, jolloin sosiaaliset jakolinjat vaikuttivat vahvasti äänestyskäyttäytymiseen.

Seuraavilla vuosikymmenillä yli 50 prosenttia vastaajista arvioi puolueen olevan tärkeämpi ja yli 40 prosenttia vastaajista piti ehdokasta tärkeämpänä. 1990-luvulla yhteiskunnan yksilöllistyminen näkyi myös politiikassa, ja äänestäjät antoivat enemmän painoarvoa ehdokkaiden henkilökohtaisille ominaisuuksille. Vuosien 1995 ja 1999 eduskuntavaaleissa selvä enemmistö vastasikin ehdokkaan olevan puoluetta tärkeämpi äänestyspäätöstä tehdessä. 2010-luvulle tultaessa tärkeysjärjestys kääntyi jälleen puolueen merkitystä korostavalle kannalle. Muutos tapahtui samaan aikaan Perussuomalaisten suosion kasvaessa ja puolueiden välisen polarisaation lisääntyessä.

Vid riksdagsvalet år 1966 uppgav nästan 70 procent i en undersökning att de valde parti först och kandidat i andra hand när de fattade sitt röstningsbeslut. Detta var under masspartiernas glansdagar då sociala skiljelinjer hade stark påverkan på väljarnas valbeteende.

Decennierna därefter bedömde över 50 procent att parti var viktigare och över 40 procent att kandidat var viktigare. På 1990-talet rörde sig trenden mot en mer individualiserad politisk kultur där väljare lade större vikt vid kandidaternas personliga egenskaper. Vid riksdagsvalen 1995 och 1999 svarade en klar majoritet att kandidat var viktigare än parti då de röstade. På 2010-talet skedde en ny förskjutning då en majoritet kom att svara att parti var viktigare än kandidat. Detta sammanföll med Sannfinländarnas ökade popularitet och ökad polarisering mellan partierna.

Aiheeseen liittyviä julkaisuja | Relaterade publikationer

Karvonen, L. (2010). The personalisation of politics: A study of parliamentary democracies. Colchester: ECPR Press.

von Schoultz, Å., Järvi, T., ja Mattila, M. (2020). Edustuksellisuuden henkilökohtainen ulottuvuus – puoluejohtajat ja ehdokkaat. Teoksissa Borg, S., Kestilä-Kekkonen, E. ja Wass, H. (toim.), Poliitiikan ilmastonmuutos. Eduskuntavaalitutkimus 2019. Helsinki: Oikeusministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-838-7>

[Kirjoittaja | Skriven av: Peter Söderlund, Kuviot | Figurer: Julius Lehtinen,
Suomenkielinen käännös | Översättning till finska: Julius Lehtinen, Toimittaja | Redaktör: Daniel Kawecki]